

הצדיק רבי מנדל מוויזניצא זצ"ל סיפר שחסיד אחד בא פעם לרב הקדוש, סנגורו של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זצ"ל, וסח לפניו דאגתו, כי מצבו רע מאוד, והוא בעל החוב גדול, והעולם עדיין אינו יודע מזה, כי עד עתה היה איש עשיר, ועתה איבד את כספו בעסקים רעים, ועדיין לא נשמע בין החיים דבר אסונו. אמר לו הרב הקדוש: דעתי שתקנה שטר הגרלה, ואי"ה תושע מזה.

אמר לו החסיד: אמנם, איני מפקפק, חלילה, שהבטחת הרבי תתקיים, אך מי יודע מתי, שהרי דרך שטרי ההגרלות שכמה שנים עוברות לפעמים עד שיזכו, ובין כה וכה יתחילו בעלי החובות לנגוש אותי, וגם יש לי בת שהגיעה לפרקה ואני צריך להשיאה. הבטיח לו רבי לוי יצחק, שהש"ת יזימן לו במהרה מעות, גם קודם שיזכה בהגרלה.

החסיד קיים, כמובן, את דברי הצדיק וקנה שטר הגרלה. כאשר נסע לביתו, הגיע בדרך למלון אחד, ונטה לשם ללון. בלילה סר למלון שר גדול אחד שנסע במרכבה לדרכו, ואף הוא נתעבב ללון שם. בלילה חלם השר, כי במלון הזה נמצא עכשיו איש יהודי שיש לו שטר הגרלה שמזלו טוב, ועליו להשתדל להחליף את השטר שיש לו בשטר של היהודי, כי השטר של היהודי ודאי יזכה, ושלו אינו שווה כלום. וייקץ השר והנה חלום, ויישן ויחלום שנית כזאת, אז עמד ממשכבו, וציווה למשרתו שיחקור אם יש כאן איזה יהודי זר, ואם הימצא יימצא יקרא אותו אליו. המשרת הלך ומצא את היהודי, והביאו לפני השר. שאלו השר אם יש לו שטר הגרלה, והשיבו שכן. אמר לו השר: גם אני יש תחת ידי שטר כזה, בוא נא ונחליף בינינו את השטרות, ואני אוסיף לך על שווי כמה זהובים.

סירב היהודי לעשות כן ואמר: הוסיף לו השר עד אלף זהובים ובלבד שיחליף עמו והיהודי עומד בסירובו. אז קם השר בחמתו, וציווה למשרתו שיקח מהיהודי את השטר בחזקה. המשרת עשה כן, תקף את היהודי והוציא ממנו בכוח את השטר, ומסר לשר. אמר השר ליהודי: בכל זאת אינני רוצה לגזול אותך, ולכן הנני נותן לך את אלף הזהובים שהצעת לי לפניך, וגם את שטר ההגרלה שלי.

קיבל החסיד בעל כרחו את הכסף עם השטר של השר ואמר "גם זו לטובה!!" ונסע לביתו והשיא את בתו בהרחבה. לא ארכו הימים, והשטר שמסר השר ליהודי בעל כרחו זכה בהגרלה סכום גדול. ונסע החסיד לברדיצ'וב, לקבל פני רבו. אמר לו הצדיק: ראיתי כי מזלך הושפל עד לעפר, והוכרחת לשלוח את בעל החלומות שיבדך על לב השר שיחליף איתך את השטר שלו, כי ראיתי שהשטר שלו יזכה ולא שלך, ואלף הזהובים שהוסיף לך הוא, משום שאמרת כי אתה מוכרח תיכף להשיא את בתך, לכן מתחילה היתה לך ישועה קטנה, ואחרי כן באה הישועה הגדולה... נסע החסיד לביתו, ונעשה עשיר גדול יותר משהיה בתחילה.

כססיים הרב הצדיק מוויזניצא את הסיפור, אמר: לזה כיון הקב"ה באמרו ליעקב אינו "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך", שלכאורה קשה: מאי "עד אשר עשיתי", וכי אחרי שיקיים הבטחתו יעזוב אותו? והלא אי אפשר להתקיים אפילו רגע אחד בלי השגחתו יתברך, אבל הפירוש הוא: אפילו עד שתבוא הישועה הגדולה גם כן לא אעזבם, ותהיה לך בינתיים ישועה קטנה. (מתוך הספר אמרי חן).

ד"ר אהרן יחידינו היקרים, רב פעלים לתורה ולתעודה, אוהבי רבנו ותלמידהונו החפצים בעילום שם שיזכו לכל משאלות לבם לטובה ולברכה, העורך

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

כתיבה ועריכה: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לחד' 613 נחניה 050-6229335 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

כניסת שבת: 16:17 לעילוי נשמת ראש ישיבת "פורת יוסף" הגאון רבי יהודה מועלם בן שמחה זצ"ל יציאת השבת: 17:21 לדעת ר"ת: 17:54

עטרת פז

בפרשתנו ברוכת הנישואין והלידות, מתגלית לנו אצילותה וגדלותה של רחל אמנו, שמספיק לנו להזכיר את שמה כשם נרדף לויתור.... יכולתה לוותר על כל עתידה ושאילותיה להנשא לאחד האנשים החשובים בתבל, הן בתורה והן בחכמה, שהרי היא לא ידעה כי יעקב ישא אותה אחר כך. ורחל אמנו ויתרה על הכל בשביל אחותה, צרתה, שלא תתבזה. השם רחל, כאמור, נותר בזכרון האומה כמושא הערצה ואתגר שיש להגיע אליו.

לאחר תפילות רבות של רחל אמנו ע"ה לזכות לחבוק בן נאמר בפסוק "ויזכור אלוקים את רחל וישמע אליה אלוקים ויפתח את רחמה" (ל, כב). סדר הפסוק מלמד שהגורם הראשון היה מעשיה, ורק אח"כ תפילותיה.

ידוע ע"פ מאמרי חז"ל כי זכירת הקב"ה אינה כזכירת בשר ודם העלול לשכוח, אלא זכירת מעשה מצוה חשובה שעשתה, וכעין הכתוב אצל נח "ויזכור אלוקים את נח" – זכר את מעשי החסד שלו עם כל בעלי החיים בתיבה. וכן אצל לוט "וייהי בשחת אלוקים את ערי הכיכר ויזכור אלוקים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה" (יט, כט). גם כאן זכר הבורא כי לוט ידע ששרה הינה אשתו של אברהם ולא אחותו כפי שאמר למצרים ולא הסגירו בידם, ולכן זכה להצלה כפולה, בפעם הראשונה במלחמת הארבעה את החמשה ובסודם.

גם כאן זכר ה' יתברך את רחל – מעשה מסירת הסימנים ללאה.

הספורנו מפרש כעין זה: "בהכניסה צרתה לביתה וכענין הדודאים" - זכר לה שנתנה את שפחתה לאשה והכניסה צרתה לביתה. וכן בענין הדודאים, כאשר פנתה רחל וביקשה מלאה מעט מדודאי ראובן, ענתה לה לאה: "המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בניי" ותשובה זו היא הרי מקוממת ביותר, וכי לא לאה לקחה את יעקב מרחל! וכאמור רק גדלות נפשה של רחל גרמו לכך שהיא עכשיו אשתו, אם כן כיצד יכלה לומר לה מילים אלו: ורחל מבליגה שוב ושותקת. וזאת אומר הספורנו זכר לה האלוקים.

נסכם, הלימוד הגדול שנלמד מרחל אמנו, כי הנותן והמוותר לעולם לא יפסיד מכל.

יפה

חלום יעקב

בתחילת פרשתנו מספרת לנו התורה באריכות על חלומו של יעקב אבינו ע"ה (שם, יב) "ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו". ואמרו המפרשים, שהתורה רומזת כאן על מעלתה של הצדקה, כי סול"ם בגימטריא ממ"ן (136), וכן גימטריא עונ"י. מזה אנו למדים שכל אדם (ובפרט אלו שנתברכו בממון רב) יכול להתעלות עם כספו עד לשמים, ומאיך הוא גם יכול להגיע בגללו לשאול תחתית - והכל תלוי בשימוש שהוא עושה בכסף. אם מפזר מהונו לצדקה, ותומך בלומדי תורה, תומך בעניים, ביתומים ואלמנות, אז "ראשו מגיע השמימה". אבל אם הוא עוצם עיניו ומתעלם מן הצדקה, הוא עלול חלילה להגיע לשאול תחתית.

מעלת הישיבה בארץ ישראל

יעקב אבינו חולם על סולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלוקים עולים וירדים בו. ומבאר רש"י, וז"ל: "עולים וירדים - עולים תחלה ואחר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוצה לארץ ללוותו". וכתוב "והנה ה' צב עליו",

ומבאר רש"י: "נצב עליו - לשמרו". ולכאורה יש לשאול, מדוע היה צריך הקב"ה לשמרו, אם משום שמלאכי ארץ ישראל הלכו ונשארו בלי מלאכים עד שירדו מלאכי חו"ל, מדוע מלאכי ארץ ישראל לא המתינו עד שמלאכי חו"ל ירדו? מכאן אנו למדים כמה גדולה ועצומה מעלתה של ישיבה בארץ ישראל, ואם אדם רק חושב לרדת לחו"ל, מיד מלאכי ארץ ישראל מתרחקים ממנו, ואפילו יעקב אבינו שיצא ברשות הוריו ולדבר מצוה, לא היה מוגן כמו מי שיושב בארץ ישראל. וידועים דברי האבן עזרא על הפסוק (לג, יט) "ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה", וז"ל: "חלקת השדה, חלק בשדה. והזכיר זה הכתוב להודיע כי מעלה גדולה יש לו לארץ ישראל, ומי שיש לו בה חלק, חשוב הוא כחלק עולם הבא", עכ"ל.

מעלת בית הכנסת

ויקרא את שם המקום ההוא בית אל וכתוב (שם, יט) "ויקרא את שם המקום ההוא בית אל-ל". ועל כך אומרת הגמרא (פסחים פח.): "ואמר רבי אלעזר מאי דכתיב והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב וגו' אלקי יעקב ולא אלקי אברהם ויצחק? אלא לא כאברהם שכתוב בו הר, שנאמר 'אשר יאמר היום בהר ה' יראה', ולא כיצחק שכתוב בו שדה שנאמר 'ויצא יצחק לשוח בשדה', אלא כיעקב שקראו בית שנאמר 'ויקרא את שם המקום ההוא בית אל-ל'".

ויש להבין את כוונת הגמרא, וכי מה אכפת לן אם קראו לאותו המקום הר או שדה, ובמה נתייחד מה שיעקב אבינו קראו בית אל-ל? ונ"ל הביאור שהכל היה תלוי במדרגתם של האבות. אברהם אבינו היה במדרגה רוחנית גבוהה מאוד, ועבודת ה' בדורו היתה בגדר טיפוס על הר, והיתה החובה לעבוד את ה' הרוחנית שהתעלות היתה קשה כטיפוס על הר גבוה ורצופת מכשולים, ודורשת מאמץ רב ומתמשך. כבר בדורו של יצחק היתה ירידה רוחנית ולא יכלו לעמוד בני דורו בעבודה מאומצת כל כך ועל כן היתה עבודת ה' בדורו כיציאה לשדה, שהוא מישור ואינו רצוף מכשולים כשל הר גבוה - אבל בכל אופן היה צריך לעבוד את ה' בכל מצב כמו יציאה לשדה ששם שולט הקור העז והחום הכבד; עד שבא יעקב אבינו ע"ה והנהיג עבודת ה' בנחת ולכל דורש, ללא צורך במאמץ רב כטיפוס על הר, ללא שיידרש לעבוד בכל עת גם בקור ובחום, אלא בתוך "בית" במקום מוגן ובנעימות.

כיום בתי הכנסיות מאובזרים ונוחים, פעם היו מקומות הישיבה בבתי הכנסת חצובים באבן כמו שנמצא בבית כנסת האר"י בצפת, אבל בימינו המושבים מרופדים ויש מיזוג אויר, כך שאין ליצר הרע שום אמתלא למנוע את האדם מלבא ולהתפלל, והכל בזכות יעקב אבינו שאמר "בית אלקים".

הליכות מלאכי

הלכות ציצית

אז מן התורה אין חייבים בעיצית אלא בגד פשתים או של צמר כבשים בלבד, אבל שאר מיני בגדים אין חייבים בעיצית אלא מדרבנן. ולכן ראוי ונכון ללבוש טלית העשויה מצמר רחלים, ואף העיציות שיהיו עשויות מצמר רחלים. ואף בימי הקיץ החמים, יש להתאמץ וללבוש טלית קטן של צמר. אך כאשר אין אפשרות ללבוש הטלית צמר בגלל החום, ויש חשש שיתבטל לגמרי מהמעוה, ילבש טלית קטן העשוי מכותנה או שאר מינים, וייצא ידי חובה מן התורה לכל הפחות לדעת הפוסקים הסוברים דכל המינין חיובן מן התורה. ולדעת מרן השלחן ערוך יקיים על כל פנים מעוה מדרבנן. (לדעת הרמ"א כל מיני הבגדים חייבים בעיצית מן התורה).

בן מה שמצוי כיום שנותנים תכלת בעיציות, הנה אין הדבר ברור באופן החלטי שזהו התכלת האמיתי. ולכן לא ראינו להרבה מגדולי הדור שנהגו בזה. והנכון הוא שכל אחד ינהג כפי מנהג גדולי הדור ומנהג רבותיו.

גן יש אמרים שאין לעשות טלית של פשתן, ואע"פ שאין הלכה כן, ירא שמים יצא ידי חובת כולם ויעשה טלית של צמר רחלים שהוא חייב בעיצית מן התורה בלי פקפוק.

דן בגד טלית העשוי מצמר גפן, טוב להניח בו חוטי ציצית העשויים מן הצמר רחלים.

הזן טלית של צמר שאין בה שיעור, והוסיף לה מצמר גפן או של משי עד שנעשה בה כשיעור, יש אמרים דחייבת בעיצית מן התורה, דשייך בזה ביטול, ויש אמרים דחייבת בעיצית מדרבנן.

וין בגד של ארבע כנפות העשוי מעור, פטור לכולי עלמא מציצית, אפילו אם כנפיו מבגד. אבל טלית של בגד וכנפיה של עור, חייבת בעיצית. ובגד של ארבע כנפות שרובו עשוי מבגד, והמיעוט עשוי מעור, הבגד חייב בעיצית, שהולכים בדין זה אחר הרוב.

חזן יש המקפידים לעשות גוף הטלית והחוטין של הציציות הכל לבן, בין בטלית גדול בין בטלית קטן, רמז לדבר מפרשתנו "והיה העטופים ללבן". וכידוע כי צבע הלבן הוא רחמים.

טן טלית קטן שסוגרים אותו על-ידי לחצנים בצדדיו, עד שנראה שאין לו ארבע כנפות, יש להסתפק בזה אם מקיים באותה שעה מצות ציצית, שהרי רוב הבגד נסגר ע"י החידוק בלחצנים. אבל בל אחר שפתח את הלחצנים הטלית כשרה, ואין לחוש בזה משום "תעשה ולא מן העשוי", אחר שהטלית נעשתה מתחילתה בכשרות.

(ההלכות לוקטו מהספר ילקוט יוסף להגר"י יוסף שליט"א)

ד"ת להצלחת ידידינו רב פעלים לתורה ולתעודה ר' הרצל ג'נח יצ"ו, שיזכה לכל משאלות לבו לטובה ולברכה, זיווג הגון וכשר משורש נשמתו הטהורה, אכיר